

ENQUESTA SOBRE LA SITUACIÓ SOCIAL DEL VALENCIÀ AVL. 2004 ¹

Dades més significatives en percentatges

I. COMPETÈNCIA LINGÜÍSTICA

(prou bé + perfectament/ gens+poc)

1. Dades globals

- Aproximadament, tres quartes parts (**76%**) de la població de la Comunitat Valenciana de 15 i més anys declaren **entendre** el valencià prou bé o perfectament.
- Poc més de la mitat (**53%**) manifesta ser capaç de **parlar-lo** amb total o suficient correcció.
- Una proporció lleugerament inferior a la mitat (**47%**) diu estar capacitada per a **llegir** en valencià.
- Una quarta part (**25%**) afirma poder-lo **escriure** prou bé o perfectament.

1

LA METODOLOGIA DE TREBALL I EL CONTINGUT DEL QÜESTIONARI

Han seguit les mateixes directrius que les corresponents a les enquestes generals sobre coneixement i ús del valencià efectuades pel **SIES de la Conselleria de Cultura i Educació de la Generalitat Valenciana**, amb la finalitat expressa de continuar una sèrie de dades que facen possible l'estudi diacrònic de la situació social del valencià. No obstant, el qüestionari ha sigut ampliat per a donar entrada a determinats aspectes no considerats en les enquestes precedents. Coordinació i direcció general: Secció de Foment de l'Ús del Valencià de l'AVL. Direcció tècnica: Xavier Sanjuan i Merino. Treball de camp i processament de dades: EMER-GFK.

UNIVERS

Col·lectiu d'individus de 15 i més anys residents a la Comunitat Valenciana, segons els padrons municipals d'habitants.

DISTRIBUCIÓ DE MOSTRES

S'han considerat 6 regions o agrupacions comarcals (5 de valencianoparlants i una de castellanoparlant): Per a cadascuna de les anteriors agrupacions s'ha dissenyat una mostra independent, amb 1.111 entrevistes, la qual cosa implica treballar amb un marge d'error del 3%, dins d'un interval de confiança del 95,5%, amb P=Q=50%. Per al conjunt de la Comunitat Valenciana, el marge d'error de la mostra global ponderada (6.666 entrevistes) és de l'1,2%, igualment, dins d'un interval de confiança del 95,5%, amb P=Q=50%.

TREBALL DE CAMP: gener i febrer del 2004.

2. Dades segons el predomini lingüístic valencià

2.1. Zona valencianoparlant

Si ens fixem exclusivament en la zona valencianoparlant, les proporcions anteriors s'incrementen aproximadament en 6 punts pel que fa a la competència oral passiva (82%), aproximadament en 5 punts pel que fa a la capacitat de parlar en valencià (58%), en 4 punts respecte a la capacitat de lectura (51%), i en 2 en relació a la capacitat d'escriptura (27%).

2.2. Zona castellanoparlant

- En la zona castellanoparlant, poc més de la tercera part de la població (35%) afirma entendre el valencià.
- Una de cada set persones (14%) el sap parlar.
- Una de cada cinc (20%) és capaç de llegir en valencià,
- Una de cada nou (11%) diu escriure'l prou bé o perfectament.

3. Dades segons regions ²

- El major nivell de **competència oral** el tenen les regions de **València i d'Alcoi-Gandia**. En **comprensió oral** destaca **VLC** (91%) seguida de **AG** (90%), ambdós coincidents en la capacitat de parlar en valencià (78%), per davant de la de **Castelló** (87% i 71% respectivament), de **l'Àrea Metropolitana de València** (83% i 50%), i sobretot de la d'**Alacant**, zona on s'observen els nivells mínims (66% i 42%).
- Pel que fa a la capacitat de **lectura i escriptura**, també destaquen **VLC** (57% i 30%) i **AG** (56% i 31%), però les diferències entre les distintes zones no són tant significatives, tret del cas de la regió d'**Alacant** que se situa clarament (36% i 18%) per davall de la mitjana de la zona valencianoparlant.
- La mitat de la població, monolingüe en castellà, està integrada per nascuts fora de la Comunitat Valenciana, Catalunya o les Illes Balears, i no arriba a

2

DISTRIBUCIÓ DE LES COMARQUES PER REGIONS

1. **Regió d'Alacant**: el Baix Vinalopó, l'Alacantí, les Valls del Vinalopó, la Marina Baixa. ALC
2. **Regió d'Alcoi-Gandia**: la Marina Alta, el Comtat, l'Alcoià, la Vall d'Albaida, la Safor. AG
3. **Regió de València**: la Ribera Baixa, la Ribera Alta, la Costera, el Camp de Túria, el Camp de Morvedre. VLC
4. **Àrea Metropolitana de València**: València, l'Horta Nord, l'Horta Oest, l'Horta Sud. AMV
5. **Regió de Castelló**: la Plana Baixa, la Plana Alta, l'Alcalatén, l'Alt Maestrat, el Baix Maestrat, els Ports. CS
6. **Zona castellanoparlant** (Regió de Requena-Sogorb i Regió d'Oriola): l'Alt Millars, l'Alt Palància, el Racó d'Ademús, els Serrans, la Foia de Bunyol, la Plana d'Utiel, la Vall d'Aiora, la Canal de Navarrés, l'Alt Vinalopó, el Vinalopó Mitjà, el Baix Segura. CP

la tercera part del conjunt dels residents en les comarques valencianoparlants.

4. Dades segons l'edat

- La població més jove (**entre 15 i 24 anys**) és la que manifesta el nivell més alt de coneixement del valencià en tots els aspectes, especialment en les més complexes de lectura i escriptura.
- Si ens fixem exclusivament en la zona valencianoparlant, la proporció més alta d'entrevistats capaços de parlar en valencià s'observa entre els **majors de 55 anys**, un poc per davant de la població més jove.
- Cal remarcar el fet que la capacitat de lectura en valencià és superior a la de parlar-lo entre la població **menor de 45 anys**.

5. Dades segons el gènere

Els hòmens declaren un major nivell de coneixement i ús del valencià que les dones.

6. Dades segons la grandària de l'hàbitat de residència

Els residents als municipis **menors de 10.000 habitants** són els que més coneixen i utilitzen el valencià, situant-se en l'altre extrem la població resident en les ciutats de més de 100.000 habitants.

7. Dades segons el nivell d'estudis

El coneixement del valencià està correlacionat positivament amb el nivell d'estudis, mentre que respecte a l'ús es produïx la situació inversa. Tot i això, cal fer notar que la població amb estudis universitaris declara utilitzar el valencià en major proporció que la població amb estudis mitjans postobligatoris.

8. Dades segons el sector d'activitat

- Els estudiants assolixen la màxima competència en valencià en totes les dimensions, mentre que la menor s'observa entre la població enquadrada en el sector de la construcció.
- Pel que fa a l'ús efectiu, els entrevistats procedents del sector primari afirmen usar el valencià en una proporció molt superior a les corresponents a la resta de sectors.

II. APRENTATGE DEL VALENCIÀ

1. Vies d'aprenentatge

- La principal via d'aprenentatge del valencià, en la seua **dimensió oral**, és la **familiar** (57%), seguida pel sistema educatiu (19%) i amb escassa representativitat de la resta d'opcions.
- En la dimensió **escrita**, l'**escola** és l'agent principal en l'aprenentatge (40% en el cas de la capacitat de lectura i 56% en la d'escriptura), tot i que la formació autodidacta també resulta molt significativa (31% i 19% respectivament), especialment entre la població major de 35 anys, lògicament.
- Entre la població que parla o parlava sempre en castellà amb son pare i amb sa mare i diu saber parlar en valencià almenys un poc, el principal mitjà d'aprenentatge és o ha sigut l'escola (36%), seguida per la família (18%), les relacions amb el veïnat (15%), amb els amics (10%) o "pel seu compte" (10%).

2. Dades segons l'edat

- Tres quartes parts de la població de 65 i més anys ha après a parlar el valencià amb la seua família, descendant el percentatge progressivament fins a arribar al mínim entre la població més jove (39%).
- Més de la mitat d'este últim segment de població (54%) ha après a parlar en valencià en l'escola.

3. Dades segons les regions

- D'acord amb la divisió territorial, el 70% o poc més de la població de les regions d'Alcoi-Gandia, Castelló i València que sap parlar en valencià almenys un poc l'ha après amb la seua **família**, mentres que en les regions d'Alacant i Àrea Metropolitana de València la proporció se situa al voltant de la mitat, i en una quarta part en la zona castellanoparlant.
- L'**escola** ha servit per a aprendre a parlar en valencià a una quarta part de la població resident en la regió d'Alacant i de l'Àrea Metropolitana de València, així com al 41% dels residents als municipis de predomini lingüístic castellà.

III. ÚS ORAL DEL VALENCIÀ

(Comarques de predomini lingüístic valencià)

1. Context familiar

- Pel que fa a l'ús del valencià en el context de les **relacions familiars** més pròximes, pot observar-se que la proporció de població que parla o parlava exclusivament o de forma prioritària en valencià amb son pare o amb sa mare (40%) és pràcticament la mateixa que ho fa així amb els seus fills o filles (39%).
- En relació a l'**ús preferent del valencià** entre ells dels pares de la població entrevistada (40%), podria parlar-se d'una estabilització relativa en l'aspecte de la transmissió generacional del valencià, després d'haver passat per un retrocés de l'ús amb la parella o cònjuge (aproximadament cinc punts).
- Cal tindre en compte, a més, que la **utilització exclusiva o predominant del castellà** ha baixat lleugerament: d'un 55% d'ús amb els pares a un 52% amb els fills, augmentant-ne l'ús indistint d'ambdós llengües (del 2% al 6%).

2. Altres àmbits

- Entre els diferents àmbits observats, l'ús oral del valencià arriba a la màxima intensitat "**en casa**": el 36% de la població entrevistada en la zona valencianoparlant de la Comunitat Valenciana l'utilitza predominantment o en exclusiva, davant del 55% que usa el castellà.
- En les àmbits de relació "fora de casa" és en les **relacions d'amistat** on el valencià s'usa més (33%), i on el castellà, tot i ser la llengua més usada (el 52% de la població entrevistada la fa servir prioritàriament o en exclusiva) arriba a la seua cota mínima, mentres que l'ús indistint se situa en el 15%.
- En el consum en **grans superfícies comercials**, es posa de manifest la menor utilització del valencià i major del castellà: poc més d'una cinquena part (21%) de la població declara usar sempre, generalment o més el valencià, davant del 70% que diu usar el castellà.
- Quant a la **utilització indistinta** d'ambdós llengües el **nivell superior** pot constatar-se en l'**àmbit del treball**, en les relacions **externes** al centre d'ocupació, amb clients i proveïdors (el 20%), i en les relacions **internes** de treball l'usen indistintament el 16%. Entre els **amics** l'ús indistint és el 15% i el 14 % entre els companys d'estudis.

3. Dades per regions

- Pel que fa a l'ús predominant del valencià en l'àmbit familiar i la seua transmissió generacional, també hi ha diferències entre les regions: s'ha

incrementat l'ús en **AG** (del 62% dels pares entre ells als 64% de l'enquestat amb els fills) i en **VLC** (del 60% al 61%), mentres que ha disminuït en **AMV** (del 27% al 26%) i en **ALC** (del 29% al 22%).

- L'ús exclusiu del valencià en l'àmbit familiar és majoritari en **AG** (un poc més del 60%) i en **VLC** (al voltant del 60%, tret de les relacions en parella que és del 55%). En l'ús exclusiu del castellà destaquen **ALC** (entre el 61% d'ús dels pares entre ells, passant pel 72% en parella, fins al 66% dels enquestats amb els seus fills)
- Desagregant territorialment el conjunt de la zona valencianoparlant, en les regions de **València** i **d'Alcoi-Gandia** s'observen els nivells més alts d'ús del valencià, manifestant-se clarament una utilització superior a la del castellà en tots els àmbits, amb l'excepció en **AG** de les compres en les grans superfícies comercials.
- A **Castelló**, el valencià és més utilitzat que el castellà en casa, en les relacions d'amistat i en les compres a les botigues tradicionals, mentres que es produïx la situació inversa en les compres fetes en les grans superfícies comercials, en el carrer, amb gent desconeguda, en les relacions externes de treball i amb els professionals liberals.
- En canvi, en l'**Àrea Metropolitana de València**, i especialment en la regió d'**Alacant**, l'ús del valencià és molt minoritari respecte al del castellà i el seu pes poblacional condiona el conjunt de la Comunitat Valenciana.

4. Dades segons l'edat

L'ús del valencià va disminuint d'acord amb el descens de l'edat de la població, amb el màxim entre els majors de **64 anys** (el 51% el parla sempre, generalment o més en casa, i el 33% en el carrer, amb gent desconeguda). Ara bé, el **grup d'edat més jove** (15-24 anys) fa un ús del valencià molt semblant al de l'immediatament superior, fins i tot un poc més alt "en casa".

5. Dades segons el lloc de naixement

- La mitat de la població, monolingüe en castellà, està integrada per nascuts fora de la Comunitat Valenciana, Catalunya o les Illes Balears, i no arriba a la tercera part del conjunt dels residents en les comarques valencianoparlants.
- La població nascuda fora de la Comunitat Valenciana, Catalunya o Balears fa un ús exclusiu o prioritari del castellà en proporcions superiors al 80% en tots els àmbits.
- El 94% de la població que usa exclusivament o preferentment el valencià en les relacions d'amistat ha nascut en la zona valencianoparlant de la CV, Catalunya o Balears. Solament ho fan així el 7% dels residents més de 30 anys a la CV, però no sempre, davant del 43% dels residents tota la vida.
- Les diferències d'ús del valencià entre la població procedent d'altres comunitats autònomes i la nascuda en l'estranger no són significatives, tot i que entre el primer grup el 71% fa més de 20 anys que residix a la CV i

només el 15% hi residix des de fa menys de 10. Al contrari, entre la població nascuda en l'estranger poc més de tres quartes parts (76%) ha arribat a la CV els últims 10 anys.

6. Canvi de llengua

- En relació al **canvi de llengua**, al passar de l'àmbit de relació en què s'usa més el **valencià** (en casa) als altres àmbits, els percentatges que indiquen “**continua fent el mateix al relacionar-se en un altre àmbit**” són:

Amb els amics	78,21%
Quan va a fer compres, en botigues tradicionals	75,62%
En els bancs o caixes d'estalvis	71,85%
En el treball, en relacions internes	66,34%
Amb professionals liberals	62,95%
En el carrer, amb gent que no coneix	59,57%
En el treball, en relacions externes	57,69%
Amb els companys d'estudis	56,09%
Quan va a fer compres, en grans superfícies	53,36%

- Amb el mateix criteri anterior, però en **relació al castellà**, les **proporcions de manteniment són molt més elevades**:

Quan va a fer compres, en grans superfícies	94,08%
Amb professionals liberals	91,69%
En el carrer, amb gent que no coneix	91,56%
En els bancs o caixes d'estalvis	90,91%
Quan va a fer compres, en botigues tradicionals	88,25%
Amb els amics	83,73%
En el treball, en relacions internes	80,95%
En el treball, en relacions externes	79,37%
Amb els companys d'estudis	77,20%

IV. ÚS ESCRIT DEL VALENCIÀ

(Comarques de predomini lingüístic valencià)

1. Lectura

1.1 La lectura de premsa en valencià (incloent-hi periòdics, revistes, articles, etc.):

- La seua lectura està condicionada, evidentment, per la situació del sector i l'oferta concreta existent.
- La proporció de població de la zona valencianoparlant que afirma **llegir** habitualment **cada setmana** (almenys un dia) **premsa en valencià** se situa en el **9%**, mentre que la que ho fa **de tant en tant** arriba al **17%**. Per tant, tres quartes parts dels entrevistats no lligen mai o quasi mai premsa en valencià.
- Les regions** que més lligen són, per orde: **CS: 15%** i **17%** respectivament, **AMV: 11%** i **20%** i **AG: 8%** i **22%**

1.2. Lectura de llibres en valencià (exceptuant-ne els de text o manuals d'estudi):

- Entre la població de la zona valencianoparlant que afirma **haver llegit algun llibre** en els últims dotze mesos (53%), en el 72% dels casos no figura cap en valencià. Per tant, al voltant d'un **15%** de la població entrevistada **hauria llegit algun llibre en valencià**.
- Entre les regions destaquen, per tindre més lectors de llibres en valencià: VLC i AG (el 17% de la població entrevistada) i CS (el 16%).

2. L'escriptura en valencià:

- Poc més de la quarta part (**27%**) de la població de la zona valencianoparlant manifesta **escriure en valencià** en alguna ocasió.
- El principal motiu d'esta pràctica és la redacció de **notes personals** (47% dels que contesten afirmativament), seguit de situacions associades als **estudis** (33%), l'enviament de missatges de **telèfon mòbil** (31%), omplir **impresos** (26%) i el **treball** (22%).
- Les regions d'Alcoi-Gandia i Castelló (36%) i la de VLC (32%) destaquen positivament en este apartat, i en l'extrem contrari novament figura la d'Alacant.

V. VALORACIONS SOBRE L'ÚS DEL VALENCIÀ

1. Valoració de l'ús actual

1.1. Dades generals

- A nivell de la **societat, en general**, en el conjunt de tota la Comunitat Valenciana fan una valoració positiva (s'usa prou o molt) el 35%, el valoren com a "normal" el 22%, i com a negatiu (s'usa gens o poc) el 42%.
- Els àmbits on es valora més negatiu l'ús del valencià (s'usa gens o poc) són els **mitjans de comunicació** (55%), els **representants polítics** (52%) i l'**Administració estatal** (42%).
- L'Administració millor valorada és l'**Administració local**. El 40% afirmen que s'usa prou o molt, el 23 % valora l'ús com a normal, i com a insuficient el 29%. L'ús per l'**Administració autonòmica** té més valoracions negatives (el 35%) que positives (el 23%), amb un 24 % que valoren el seu ús del valencià com a "normal".
- La TVV rep una valoració positiva del 41%, de normal el 26%, i de negativa el 31%.

1.2. Dades per regions

En les **valoracions de l'ús actual del valencià per regions** són remarcables les dades següents:

- Pel que fa a l'ús social, valoren més positiu l'ús actual: AG (62%), CS i VLC (57%).
- Respecte al **mitjans de comunicació** qui fa una valoració més negativa és AG (58%), AMV (56%) i CS (55%).
- Pel que fa a l'ús dels **representants polítics**, les regions que fan una valoració més negativa són: AMV (57%) i CS /VLC (51%).
- Respecte a l'**Administració estatal**, les regions que menys la valoren són: ALC i AMV(46%).
- Respecte a TVV, la valoració més positiva la realitzen el 46% dels enquestats de ALC i AG.

2. Valoració de l'ús respecte a fa 4 o 5 anys

Respecte a l'**evolució, en relació a 4 o 5 anys arrere** són dades significatives les següents:

- Solament pel que fa a l'ús en la **societat en general**, és major el percentatge dels enquestats que afirmen que **s'usa més** (43%), encara que una tercera part (33%) pensa que es manté igual; prop d'una cinquena part (18%) creu que ha disminuït, i el 7% no ho sap o no contesta.
- Pel que fa a la resta d'àmbits analitzats, els enquestats valoren que **l'ús és "igual"** (entre el 47 % respecte als mitjans de comunicació i el 36% respecte a l'ús per la Generalitat).
- Pel que fa a les **valoracions per regions**: Els enquestats de **AMV** manifesten que s'usa igual en l'Administració de l'Estat i en els mitjans de comunicació, i més en tots els altres àmbits. Els enquestats de **VLC** afirmen que s'usa més pels polítics (40%) i per TVV (41%)

3. Us desitjable del valencià

3.1. Dades generals

En el conjunt de la Comunitat Valenciana, el 58% de la població pensa que el valencià hauria d'usar-se, en general, més que ara. i el 31% creu que s'hauria de mantindre igual, mentres que el 7% opina que hauria d'usar-se menys. El 4% no expressa la seua opinió.

3.2. Dades segons el predomini lingüístic

- En la zona valencianoparlant, el percentatge favorable a una major utilització puja en 3 punts (61%), baixa en aproximadament un punt respecte a usar-lo per igual (30%) i que s'usa menys (30%), mentres que no es manifesta el 3%.
- En la zona castellanoparlant, l'opció més elegida és la de continuar com en l'actualitat (42%), i l'opció d'incrementar-ne l'ús (32%) dobla l'opció favorable a disminuir-lo, i un de cada 10 entrevistats no es manifesta en cap sentit.

3.3. Dades per regions

Desagregant territorialment la zona valencianoparlant, en l'**Àrea Metropolitana de València** (zona on l'ús efectiu del valencià és el més baix junt amb la regió d'Alacant) s'observa el percentatge d'opinions favorables a un major ús del valencià més elevat (72%), mentres que el més baix (47%) correspon a la regió d'**Alacant**. Així mateix, en esta agrupació comarcal s'observen les proporcions més altes de població partidàries que el valencià s'use menys que ara (13%). En la resta de zones és majoritària en termes absoluts l'opinió que el valencià hauria d'usar-se més.

3.4. Dades segons l'edat

D'acord amb la distribució de la població per grups d'edat, tot i que les diferències no són massa altes, el grup corresponent als més joves és el que registra més opinions favorables al procés d'extensió de l'ús del valencià (65%), i en tots els estrats és majoritària en termes absoluts l'opinió que el valencià hauria d'usar-se més que ara.

3.5. La major exigència d'ús del valencià

Els enquestats de la zona valencianoparlant manifesten que s'hauria d'usar més: pels representants polítics (63%), la TVV (61%), els mitjans de comunicació (60%), la Generalitat (59%), l'Administració local i l'estatal (57%).

4. Valoració de la competència lingüística en el futur

4.1. Dades generals

- El coneixement del valencià serà positiu o molt positiu en el futur, des del punt de vista de les relacions personals entre la gent, en opinió de tres quartes parts (74%) de la població de la Comunitat Valenciana, i dos tercers parts dels entrevistats pensen que ho serà en relació a les seues pròpies perspectives laborals o professionals.

- Si ens fixem exclusivament en la zona valencianoparlant, les proporcions citades augmenten en tres i dos punts, respectivament. Al contrari, en la zona castellanoparlant només la mitat de la població considera que serà d'utilitat el coneixement del valencià.

4.2. Dades per regions

En les regions de València (85%), Alcoi-Gandia (82%) i Àrea Metropolitana de València (78%) és major esta percepció des de la perspectiva de les relacions personals, i des del punt de vista de les oportunitats laborals ho és a València (81%), Àrea Metropolitana de València (73%) i Castelló (72%), així com entre la població més jove (73%).

5. Nivell de coneixement que haurien de tindre els residents

- La gran majoria (91%) de la població de les comarques valencianoparlants opina que els residents a la Comunitat Valenciana haurien **d'entendre el valencià**. Així mateix, pràcticament les dos terceres parts (65%) creuen que haurien de **saber-lo parlar**.
- Les regions que donen més suport a l'opció d'entendre el valencià són AG i AMV, amb un suport del 94%, i respecte a saber parlar, el 70% de les regions AG, AMV i VLC. En la regió d'Alacant s'observa el nivell més baix de suport a estes opcions, encara que són elegides pel 84% i el 51% de la població, respectivament.

6. Dificultats per a usar normalment el valencià

- Més de la mitat (57%) dels entrevistats en la zona valencianoparlant pensa que l'ús normal del valencià es fa superant dificultats ("algunes" segons el 46% i "moltes" segons l'11%), davant d'un 38% que opina que no n'hi ha cap, i d'un 5% que no ho sap o no contesta.
- La major concentració d'opinions en el sentit de pensar que hi ha entrebancs en l'ús del valencià es troba en les regions d'Alcoi-Gandia (64%) i d'Alacant (63%).

7. Valoració de l'actuació de la Generalitat

- A la població resident en la zona valencianoparlant li sembla satisfactòria (41%) o molt satisfactòria (3%) l'actuació de la Generalitat Valenciana de cara al foment del coneixement i l'ús del valencià, davant d'un 24% que creu que és insatisfactòria i un 7% que afirma que és molt insatisfactòria, d'un 15% que opina que resulta indiferent i d'un 10% que no expressa cap opinió. Globalment diríem que el 44% està satisfet, i el 31% insatisfet.
- El grau d'acord amb la Generalitat en este aspecte és més alt en les regions de València (51%) i d'Alacant (49%), mentres que el menor s'observa en l'Àrea Metropolitana de València (38%).

VI. EVOLUCIÓ ³

1. Dades globals 1983-2004

- Durant els primers 10 anys posteriors a l'entrada en vigor de la LUEV es produïx un augment sostingut de la competència en valencià, estretament correlacionat amb la seua inclusió en el sistema educatiu. Així mateix, les enquestes del SIES corresponents als anys 1989, 1992 i 1995 mostren una línia ascendent en l'evolució de l'ús social en diferents àmbits.
- Al llarg de la següent dècada, però, canviarà la tendència, amb una evolució marcadament negativa en la comprensió i en la capacitat de parla -especialment en els últims anys-, mantenint-se, en canvi, la línia ascendent en competència escrita. No obstant, és en l'ús social on l'evolució mostra els seus trets més negatius, reforçant i aguditzant una tendència que ja es mostrava en el quinquenni 1993-1998. Les variacions en les avaluacions del procés per part de la població resulten coherents amb esta evolució, i es constata també un descens en les opinions favorables a un major ús del valencià.

2. Evolució 1992-2004

La similitud metodològica en els procediments d'obtenció de dades i configuració de la informació permet comparacions desagregades fiables respecte al període 1992-2004, (E-SIES-AVL), proporcionant una perspectiva temporal suficientment ampla. Analitzarem també períodes intermedis.

Per tal de situar correctament l'evolució del coneixement i ús del valencià per part del conjunt de la població de més de 14 anys resident a la Comunitat Valenciana, cal remarcar diferències fonamentals en la composició de les mostres corresponents a les enquestes efectuades en els anys 1992 i 2004. Vegem el que s'assenyala en l'annex.

2.1. Competència lingüística

- **Entre els anys 1992 i 1995** (dades E-SIES) es poden observar variacions positives en totes les dimensions de la competència lingüística en valencià, no molt importants, però significatives, si tenim en compte el breu termini de què es tracta: es constaten increments de 2 punts en comprensió oral, parla i lectura, mentres que en capacitat d'escriptura l'augment és de 5 punts. Les variacions són molt semblants en les dos zones lingüístiques.
- **En el quinquenni 1993-1998** (E-CIS) es produïx una situació d'estancament en la competència oral de la població, tant a nivell de comprensió com de parla, mentres que s'incrementa la capacitat de lectura en 7,9 punts, i la d'escriptura en 7,3.
- **Si relacionem les dades de 1992 i les corresponents al 2004:**
 - El decrement observat en competència oral en valencià es produïx bàsicament en la zona valencianoparlant de la Comunitat

³ Fem referència bàsicament a les enquestes realitzades des de 1992 pel Servei d'Investigacions i Estudis sociolingüístics de la Conselleria de Cultura i Educació de la Generalitat Valenciana. També a diferents estudis realitzats pel CIS.

Valenciana. En la zona castellanoparlant té lloc un augment de la capacitat de parlar, llegir i escriure en valencià, però baixa la d'entendre'l.

- A nivell territorial, les comarques agrupades en la regió d'Alacant són les que experimenten una evolució més negativa en el coneixement del valencià (la regressió afecta fins i tot la capacitat de lectura), seguides per les agrupades en la regió de Castelló.
- En les comarques centrals d'Alcoi-Gandia i en la regió de València s'observa una evolució prou semblant, un poc millor que en l'Àrea Metropolitana de València en competència oral activa.

2. 2. Ús oral en els diferents àmbits socials

- **Entre els anys 1992 i 1995** es produïa un descens en l'ús del valencià entre la població amb nivell baix d'estudis, hòmens, mestresses, jubilats i en el sector comerç, així com entre els nascuts fora de la Comunitat Valenciana/Catalunya/Balears. Estes variacions negatives es corresponen amb importants variacions en la composició de les mostres respectives respecte al lloc de naixement dels entrevistats (disminuïx la proporció de nascuts en la zona valencianoparlant de la Comunitat Valenciana, Catalunya o Balears) en el cas de la població amb baix nivell d'estudis i mestresses (amb menor mesura també en el sector comerç).
- **En el quinquenni 1993-1998** hi ha una evolució clarament negativa en l'ús del valencià. Partint de la població que declarava ser capaç de parlar-lo, s'observa un retrocés de 5,5 punts en l'ús "habitual" en casa, d'1,5 a l'hora de fer compres en les botigues, i d'1,6 en el carrer quan es fa una pregunta a un desconegut.
- **Si relacionem les dades de 1992 i les corresponents al 2004:**
 - La disminució de l'ús social del valencià és encara més important que la corresponent al coneixement.
 - "En el carrer, amb gent desconeguda" i en les compres en les grans superfícies comercials, la disminució, encara que també molt considerable, és menor que "en casa", en les relacions d'amistat i en les compres en les botigues tradicionals (cal considerar que el corresponent nivell de partida d'ús també és inferior). En estos dos àmbits augmenten les respostes "parla sempre valencià", encara que baixen més les corresponents a "generalment" i "més en valencià".
 - Per tant, la relació entre la competència declarada en valencià i la seua utilització efectiva en els diferents àmbits experimenta també un descens.

2.3. Pràctica de la lectura i de l'escriptura

Si relacionem les dades de 1992 i les corresponents al 2004:

- Respecte a l'aptitud pràctica de lectura, en la zona valencianoparlant s'observa una lleugera disminució dels percentatges de respostes afirmatives relatives a les propostes més senzilles, mentres que augmenten els corresponents a les que impliquen una major complexitat, molt

especialment en referència a la capacitat de comprensió de revistes i llibres.

- Quant a la pràctica de l'escriptura, augmenta un poc el percentatge de respostes afirmatives que indiquen la seua realització en alguna ocasió, baixa notablement el percentatge de gent que diu escriure en valencià per raó dels estudis i augmenta l'ús del valencià escrit en el treball i en la redacció de cartes i notes personals (molt especialment).

2.4. Valoració del nivell d'ús

Entre 1992 i 2004, pel que fa a les valoracions i actituds de la població entrevistada respecte al valencià, s'observa una correspondència amb l'evolució de la competència i l'ús:

- Hi ha un increment de respostes en el sentit que el valencià no s'usa gens o només un poc (esta passa a ser l'opció majoritària), amb un decrement de les opcions prou o molt i "normal".
- Encara que és majoritària l'opinió que el valencià s'usa més que fa uns anys, va baixant eixa percepció, en favor d'"igual" o "menys".
- També és molt majoritària en 2004 la proporció de població partidària que el valencià s'use més, però baixa un poc respecte a l'any 1995 en favor d'"igual" o "menys", continuant així la tendència començada entre 1992 i 1995.

2.5. Evolució per grups d'edat

D'acord amb la composició de la població per grups d'edat, l'evolució entre els anys 1992 i 2004 ha sigut la següent:

- Pel que fa a la **capacitat d'entendre el valencià**, les majors variacions negatives s'observen entre la població de 35 a 44 anys, mentres que les menors corresponen al grup d'edat de 45 a 54 anys.
- Quant a la **capacitat de parlar** en valencià, el grup que experimenta una pitjor evolució és el de població de 65 i més anys, junt amb la de 35 a 44 anys; mentres que, al contrari, entre els joves de 15 a 24 en el període considerat no s'altera el percentatge de persones competents per a parlar en valencià.
- Els increments superiors en capacitat de **lectura** tenen lloc entre la població de 45 a 54 anys, per davant de la que té de 25 a 34. El major augment en competència **escrita activa** es dona entre la població de 15 a 34 anys.
- **Respecte a l'ús del valencià**, les variacions menys negatives corresponen a la població de 55 a 64 anys i no s'observen grans diferències entre la resta de segments.

2.6. Evolució per sectors

El sector primari i el comerç concentraven bona part dels efectius poblacionals que més han condicionat els descensos en l'ús del valencià si considerarem l'estructura sectorial de 1992, reestructurada el 2004. En part, hauran passat a uns altres sectors, sense que es puga precisar exactament el seu comportament lingüístic, i en part han deixat d'usar el valencià. En el primer cas, el descens està estretament vinculat amb la important disminució en el percentatge de la seua població nascuda en la zona valencianoparlant de la Comunitat Valenciana, Catalunya o Balears (-15 punts), però en el segon l'explicació no es pot atribuir a este motiu.

2.7. El moviment migratori

Els canvis en la composició de la població com a conseqüència dels moviments migratoris podrien explicar en bona part el descens en la proporció de població capaç d'entendre i parlar en valencià, però no el del seu ús social.

El coneixement i l'ús del valencià resulta determinant, tant o més que pel lloc de naixement o el temps de residència a la CV, per la procedència familiar de la població.

Setembre 2004

Honorat Ros i Pardo

AVL. SFUV.

VII. QUADROS

1. COMPETÈNCIA LINGÜÍSTICA

1.1. RESUM: CP, VP I TOTAL CV

P. 1- CONEIXEMENTS DEL VALENCIÀ: VP,CP,CV												
	Entén			Parla			Llig			Escriu		
	CP	VP	CV	CP	VP	CV	CP	VP	CV	CP	VP	CV
1. Gens	24,8	3,4	6	64,3	21,4	26,6	50,4	21,6	25,1	74,9	49	52,2
2. Un poc	40	15,1	18,1	21,7	20,2	20,4	29,4	27,4	27,6	14,5	23,7	22,6
3. Prou bé	25,4	24,4	24,6	10,3	18,2	17,2	15,8	27,6	26,2	7,7	16,1	15,1
4. Perfect.	9,78	57,1	51,3	3,7	40,2	35,8	4,4	23,5	21,1	2,9	11,1	10,1
3+ 4	35,2	81,6	75,9	14	58,4	53	20,2	51,1	47,3	10,6	27,3	25,2

1.2. PER AGRUPACIONS COMARCALS

P. 1- ENTÉN EL VALENCIÀ							
	AG	ALC	AMV	CP	CS	VLC	CV
Gens	1,64	7,52	2,24	24,83	2,59	1,80	6,00
Un poc	8,06	26,93	14,88	39,98	10,13	6,77	18,11
Prou bé	19,13	31,21	27,41	25,41	19,62	14,61	24,57
Perfectament	71,17	34,34	55,47	9,78	67,66	76,83	51,33
Prou+perfect	90,30	65,55	82,88	35,19	87,28	91,44	75,90

P. 1- PARLA EL VALENCIÀ							
	AG	ALC	AMV	CP	CS	VLC	CV
Gens	11,09	33,77	22,84	64,30	15,28	12,02	26,61
Un poc	10,69	24,59	26,79	21,70	13,81	10,26	20,39
Prou bé	17,60	20,47	18,71	10,31	19,42	12,46	17,24
Perfectament	60,62	21,17	31,65	3,69	51,49	65,27	35,76
Prou+Perf.	78,22	41,64	50,36	14,00	70,91	77,73	53,00

P. 1- SAP LLEGIR EL VALENCIÀ							
	AG	ALC	AMV	CP	CS	VLC	CV
Gens	17,81	34,21	18,67	50,38	17,80	15,05	25,10
Un poc	26,17	29,73	27,30	29,41	24,17	27,54	27,61
Prou bé	30,89	22,58	28,36	15,84	29,01	29,49	26,16
Perfectament	25,13	13,49	25,67	4,37	29,01	27,92	21,14
Prou+Pefec.	56,02	36,07	54,03	20,21	58,02	57,41	47,30

P. 1- SAP ESCRIURE EL VALENCIÀ							
	AG	ALC	AMV	CP	CS	VLC	CV
Gens	47,97	60,07	46,03	74,90	44,78	43,01	52,17
Un poc	20,55	21,46	24,73	14,49	24,88	26,94	22,59
Prou bé	18,07	11,96	17,36	7,67	18,29	16,01	15,10
Perfectament	13,40	6,51	11,87	2,95	12,04	14,05	10,15
Prou+perfect	31,47	18,47	29,23	10,62	30,33	30,06	25,25

1. 3. COMPETÈNCIA LINGÜÍSTICA SEGONS L'EDAT

1.3.1 ENTENEN

P. 1: Entén	15-24 anys	25-34 anys	35-44 anys	45-54 anys	55-64 anys	Més de 64 anys	Total general
Gens	4,36	5,87	5,04	5,52	6,64	8,34	6,00
Un poc	15,65	19,30	22,11	15,05	16,85	18,21	18,11
Prou bé	27,31	23,91	24,04	27,37	22,57	22,60	24,57
Perfectament	52,68	50,91	48,81	52,07	53,95	50,84	51,33
Prou bé+ Perfectament	79,99	74,82	72,85	79,44	76,52	73,44	75,90

1.3.2. PARLEN

P. 1: Sap parlar	15-24 anys	25-34 anys	35-44 anys	45-54 anys	55-64 anys	Més de 64 anys	Total general
Gens	17,03	25,82	31,17	27,18	28,08	29,84	26,61
Un poc	24,74	25,17	21,91	19,93	14,57	14,32	20,39
Prou bé	24,05	16,29	13,85	16,98	15,77	16,81	17,24
Perfectament	34,18	32,72	33,07	35,91	41,57	39,03	35,76
Prou bé+ Perfectament	58,23	49,01	46,92	52,89	57,34	55,84	53,00

1.3.3. LLIGEN

P. 1: Sap llegir	15-24 anys	25-34 anys	35-44 anys	45-54 anys	55-64 anys	Més de 64 anys	Total general
Gens	10,55	19,93	24,96	24,49	30,14	40,01	25,10
Un poc	18,63	22,96	27,11	29,67	34,58	34,54	27,61
Prou bé	34,53	29,80	26,93	26,33	22,28	16,96	26,16
Perfectament	36,28	27,32	21,00	19,52	12,99	8,49	21,14
Prou bé+ Perfectament	70,81	57,12	47,93	45,85	35,27	25,45	47,30

1.3.4. ESCRIUEN

P. 1: Sap escriure	15-24 anys	25-34 anys	35-44 anys	45-54 anys	55-64 anys	Més de 64 anys	Total general
Gens	18,90	36,23	56,07	60,28	69,42	76,11	52,17
Un poc	22,71	27,89	23,29	23,99	20,54	16,58	22,59
Prou bé	35,18	21,91	11,59	9,18	5,92	4,62	15,10
Perfectament	23,21	13,97	9,05	6,55	4,13	2,69	10,15
Prou bé+ Perfectament	58,39	35,88	20,64	15,73	10,05	7,31	25,25

2. S'HA APRÉS O S'ESTÀ APRENENT EL VALENCIÀ

DADES GENERALS DE LA COMUNITAT VALENCIANA

P. 2- MITJÀ PRINCIPAL PEL QUAL S'HA APRÉS EL VALENCIÀ A LA CV			
	Parlar	Llegir	Escriure
Amb la família	57,1	16,1	11,7
Amb els amics	5,1	1,8	0,9
En el veïnat	6,9	2,8	1,7
En l'escola	19,4	39,9	56,2
En cursets	2,1	5,8	8,7
Pel seu compte	5,2	30,8	18,9
En el treball	3,2	1,8	1,2
Altres	1,0	1,0	0,8

3. DADES REFERENTS A L'ÚS DEL VALENCIÀ

3.1. ÚS EN L'ÀMBIT FAMILIAR

P. 5,7,8,13 i 15: EN QUINA LENGUA PARLA/PARLAVA					
	Pares entre ells	Amb sa mare	Amb son pare	Amb la seua parella	Amb els seus fills
Sempre v.	38,40	38,13	38,18	33,21	35,57
Generalment v.	1,40	0,92	1,26	1,26	1,72
Més v. que c.	0,44	0,52	0,44	0,43	1,37
Més valencià	40,24	39,57	39,88	34,89	38,67
Indistintament	2,05	1,14	1,07	3,29	5,78
Més castellà	53,75	55,64	55,04	59,09	52,36
Més c. que v.	0,78	0,68	0,98	1,62	2,69
Generalment c.	3,44	3,22	2,85	5,06	3,30
Sempre c.	49,53	51,74	51,21	52,41	46,37
Una altra llengua	3,58	3,39	3,59	2,25	1,83

3.2. DIVERSOS ÀMBITS D'ÚS

P. 16, 18, i 20: EN QUINA LENGUA PARLA						
	En casa	Amb amics	Botigues tradicionals	Banc/Calxa	Treball intern	Companys d'estudis
Sempre v.	33,33	21,74	22,12	21,74	19,62	16,41
Generalment v.	1,83	7,49	7,56	6,44	5,45	6,85
Més v. que c.	1,31	3,54	2,51	1,96	1,96	3,61
Més valencià	36,47	32,77	32,19	30,14	27,02	26'87
Indistintament	5,54	14,97	10,31	9,23	16,44	14,02
Més castellà	55,46	52,16	57,39	60,55	55,98	56'13
Més c. que v.	2,32	4,43	2,65	2,11	4,53	6,35
Generalment castellà	4,42	6,03	6,71	6,68	8,55	16,18
Sempre c.	48,72	41,70	48,03	51,76	42,90	33,60

P. 16, 18, i 20: EN QUINA LLENGUA PARLA				
	Prof. lliberals	Gent que no coneix	Treball exterior	Grans magatzems
Sempre v.	18,03	13,17	14,51	13,23
Generalment valencià	6,01	7,53	6,40	5,65
Més v. que c.	1,65	3,53	2,82	2,50
Més valencià	25,69	24,23	23,73	21,38
Indistintament	10,61	11,25	19,75	8,94
Més castellà	63,66	64,41	56,05	69,61
Més c. que v.	2,25	3,85	5,39	3,75
Generalment castellà	7,88	8,31	8,97	8,99
Sempre c.	53,53	52,25	41,69	56,87

3.3. EVOLUCIÓ GLOBAL DE L'ÚS ORAL

		1992	2004	Diferència 92-04
Parla en casa	Valencià sempre o preferentment	50,5	36,5	- 14
	Indistintament	4,6	5,5	0,9
	Castellà sempre o preferentment	44,9	55,5	10,6
Parla amb els amics	Valencià sempre o preferentment	45,1	32,8	- 12,3
	Indistintament	14,6	15,0	0,4
	Castellà sempre o preferentment	40,3	52,2	11,9
Parla en botigues tradicionals	Valencià sempre o preferentment	46	32,2	- 13,8
	Indistintament	10,9	10,3	- 0,6
	Castellà sempre o preferentment	43,2	57,4	14,2
Parla en grans magatzems	Valencià sempre o preferentment	28,2	21,4	- 6,8
	Indistintament	14,6	8,9	-5,7
	Castellà sempre o preferentment	57,3	69,6	+12,3

3.4. EVOLUCIÓ DE L'ÚS ESCRIT DEL VALENCIÀ

EVOLUCIÓ DE L'ÚS ESCRIT DEL VALENCIÀ			
Escriu en valencià	1992	2004	Dif.04-92
NO	76,8	72,7	-4,09
SÍ	23,2	26,8	3,62
Quan escriu			
Estudis	53,6	33	-20,6
Notes personals	18,8	46,93	28,1
Cartes	9,5	21,8	12,3
Sempre	5,8	4,83	- 1

4. MILLORAR L'ESTAT DEL VALENCIÀ

4.1. El valencià s'usa actualment

Predomini lingüístic valencià:

P. 34: EL VALENCIÀ S'USA ACTUALMENT: predomini lingüístic valencià

	1. Gens	2. Poc	3. Normal	4. Prou	5. Molt	Ns/Nc	1 + 2	4+5
1. A nivell social	2,31	37,42	22,14	27,35	9,96	0,81	39,73	37,31
2. Representants polítics	8,13	43,75	22,57	16,21	2,68	6,67	51,88	18,89
3. Generalitat	4,94	30,40	24,23	19,48	3,95	17,00	35,34	23,43
4. Administració local	4,72	23,57	22,63	30,26	9,78	9,04	28,29	40,04
5. Adm. estatal	11,17	30,77	21,43	13,01	2,42	21,19	41,94	15,44
6. Festes populars	2,13	17,50	22,55	36,46	17,49	3,87	19,64	53,95
7. Espectacles	5,12	31,59	23,86	19,80	5,20	14,42	36,71	25,01
8. TVV	2,26	28,35	25,94	31,63	9,81	2,01	30,61	41,44
9. Mitjans comunicació	7,90	47,41	26,94	12,22	2,30	3,22	55,31	14,53

4.2. Valoració de l'ús actual respecte a abans
(Zona valencianoparlant)

P. 35: EL VALENCIÀ S'USA ACTUALMENT:

	Més	Igual	Menys	Ns/Nc
1. En general, a nivell social	43,01	32,48	18,49	6,02
2. Representants polítics	35,98	38,04	16,07	9,90
3. Generalitat	34,61	35,88	12,86	16,66
4. Administració local	37,52	39,41	11,74	11,33
5. Administració estatal	28,77	39,69	12,43	19,11
6. Festes populars	38,79	42,46	11,39	7,37
7. Espectacles	35,23	38,78	12,82	13,16
8. TVV	38,08	40,34	15,00	6,58
9 Altres mitjans de comunic.	30,46	46,78	15,06	7,70

4.3. Dificultats actuals per a l'ús normal del valencià:

**P. 40: DIFICULTATS ACTUALS PER A USAR NORMALMENT EL VALENCIÀ:
en la zona de predomini lingüístic valencià**

1. Moltes dificultats	10,80
2. Algunes dificultats	46,36
1+2	57,16
3. Cap dificultat	38,17
Ns/Nc	4,66

4.4. El valencià hauria d'usar-se

4.4.1. Dades globals

P. 36: EL VALENCIÀ HAURIA D'USAR-SE: En general, a nivell social			
	CP	VP	CV
1. Més	31,64	61,40	57,76
2. Igual	42,30	29,75	31,29
3. Menys	16,07	5,98	7,21
Ns/NC	9,99	2,87	3,74

4.4.2. Comparació respecte a l'enquesta de 1992. Zona valencianoparlant. Per edats

El valencià hauria d'usar-se Segons edats

	15-24		25-34		35-44		45-54		55-64		Més 64	
	1992	2004	1992	2004	1992	2004	1992	2004	1992	2004	1992	2004
Més	66,3	65,1	65,4	60,5	66,8	59,7	67,1	63,5	63,1	61,3	64,8	59,3
Igual	24,6	26,7	25,6	30,6	24,3	30,7	21,4	28,9	24,7	30,9	19,7	30,4
Menys	3,0	5,3	3,7	5,4	3,4	7,7	4,4	4,9	3,2	5,0	2,9	6,9
Ns/Nc	6,2	2,8	5,2	3,5	5,5	1,8	7,1	2,8	9,0	2,7	12,6	3,3

4.5. Els residents haurien de

P. 39: LA POBLACIÓ RESIDENT A LA COMUNITAT VALENCIANA HAURIA DE:			
	SÍ	NO	NS/NC
ENTENDRE EL VALENCIÀ	90,81	7,89	1,30
PARLAR EN VALENCIÀ	65,16	31,10	3,74

P. 39: Qui residix a la CV hauria d'entendre el valencià							
	AG	ALC	AMV	CS	VLC	VP	
Sí	93,56	84,06	94,12	90,75	90,71	90,81	
No	5,56	14,61	4,82	6,95	7,92	7,89	
NS/NC	0,89	1,33	1,06	2,30	1,37	1,30	
P. 39: Qui residix a la CV hauria de parlar el valencià							
	AG	ALC	AMV	CS	VLC	VP	
Sí	69,94	51,36	70,26	64,92	70,42	65,16	
No	25,92	43,89	27,44	30,08	25,25	31,10	
NS/NC	4,14	4,76	2,30	5,00	4,33	3,74	

4.6. Utilitat del valencià en el futur

P. 37: CREU QUE EL VALENCIÀ EN EL FUTUR S'USARÀ: En la societat en general			
	CP	VP	CV
1. Més		46,15	44,66
2. Igual		29,76	25,23
3. Menys		14,22	22,70
Ns/Nc		9,87	7,41

P. 38: CONÉIXER EL VALENCIÀ ES VALORARÀ EN EL FUTUR COM A:							
	1 Molt positiu	2 Positiu	3 Indife rent	4 Negatiu	5 Molt Negatiu	1 + 2	4+5
En el conjunt de la Comunitat Valenciana							
En general, en les relacions personals	13,08	60,88	20,50	3,38	0,46	73,96	3,84

4.7. Actuació de la Generalitat (Predomini lingüístic valencià)

P. 41: L'ACTUACIÓ DE LA GENERALITAT ÉS:	
1. Molt satisfactòria	2,86
2. Satisfactòria	41,28
3. Indiferent	15,07
4. Insatisfactòria	23,73
5. Molt insatisfactòria	7,19
Ns/Nc	9,88
1+2	44,14
4+5	30,92